

Dün, Bugün ve Gelecek Üçgeninde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Programları

The Yesterday, Today and the Future Triangular Elementary Religion and Ethics Education Program

Dr. Şahin KIZILABDULLAH *

Öz:

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren, ülkemizde öğretmen yetiştirme ile ilgili birçok tecrübe yaşanmıştır. DİKAB Öğretmenliği için de benzer tecrübeler bulunmaktadır. Ülkemizde, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenleri farklı zamanlarda Eğitim Fakülteleri ve İlahiyat Fakülteleri eliyle yetiştirilmiştir. Günümüzde ise bu görevi İlahiyat Fakülteleri yerine getirmektedir. Makalede, İlahiyat Fakültelerinde bulunan DİKAB Bölümleri, kuruluşu, tarihsel süreci ele alınarak şuan ki durumları ortaya koyulmaktadır. Bölüm ile ilgili bilgilendirmeden sonra süreç içerisinde uygulanan programlar incelenmektedir. Geline son noktada 2.sınıfı tamamlayan İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin DİKAB bölümlerine geçiş hakkı tanınmış ancak bu öğrenciler için bir program çalışması yapılmamıştır. Son olarak makale kapsamında, 3.sınıftan itibaren DİKAB bölümüne geçiş yapan öğrencilere yönelik bir program önerisinde de bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi, DİKAB Öğretmen Yetiştirme Programları , Öğretmen Yetiştirme

Abstract:

Ever since the establishment of the Republic, our country has a lot of experience in teacher training. Similarly, there is experience in DIKAB teaching (Religious Culture and Ethics Course Teacher Training Program). In our country, teachers of the Religious Culture and Ethics Course are trained at different times by the

* Arş. Gör. Ankara Üniversitesi, sahinkizilabdullah@gmail.com

Faculty of Education and Faculty of Theology. Nowadays, this duty is being carried out by Faculty of Theology. In the article, the current situation of the department of DIKAB in the Faculty of Theology is addressed by considering its establishment and historical process. After informing about the department, the programs which are implemented within the process are examined. In the present situation, the students who completed their second year of the Faculty of Theology had the right to transfer to DIKAB however the study program was not executed for these students. Finally, within the article, there is a proposition for students who transfer to the department of DIKAB from the third year.

Keywords: Primary Religious Culture and Ethics Education, DIKAB Teacher training program, Teacher training

Giriş

Ülkemizde, Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren okullarda din dersinin verilmesi ile ilgili farklı uygulamalar tecrübe edilmiştir. Bu uygulamalar 1982 anayasası ile şuan ki halini kazanmıştır. 1982 Anayasasınının 24. maddesi dersin adını “Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi” olarak belirlemiş ve bu dersin ilk ve orta dereceli okullarda zorunlu bir ders olarak okutulmasını karara bağlamıştır (TC Anayasası).

1949 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi yüksek din mütehasısı yetiştirmek gayesi ile kurulmuştur. İlk yıllarda fakültenin öncelikli amaçları arasında, okullardaki din derslerini okutacak elemanların yetiştirilmesi bulunmamaktadır. Ancak fakülte programında 1972 yılında bir değişikliğe gidilmiş ve mevcut derslere ilave olarak öğretmenlik meslek bilgisi dersleri de eklenmiştir. A.Ü.İ.F. bünyesinde 1980 yılında kurulan “Din Eğitimi Kürsüsü” nün adı, 1982 yılında “Din Eğitimi Ana Bilim Dalı” olarak değiştirilmiş ve öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili derslerin yürütücülüğü bu ana bilim dalına verilmiştir. İlahiyat Fakültelerinin öğretmen yetiştiren kurumlar şeklinde resmen ifade edilmesi 1989 yılında gerçekleşmiştir. İlgili yılın Temmuz ayında yayımlanan 20215 sayılı resmi gazetede, İlahiyat Fakülteleri, öğretmen yetiştiren diğer kurumlarla birlikte zikredilmektedir (20215 Sayılı Resmi Gazete 1989). 90’ların sonlarında ise İlahiyat Fakültesi ile birlikte Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği de tarih sahnesine çıkmıştır.

A. DİKAB Öğretmenliği Bölümünün Tarihsel Süreci

1997-1998 eğitim-öğretim yılında diğer öğretmen yetiştiren kurumlarla birlikte İlahiyat Fakültelerinin programlarında da değişikliğe gidilmiştir. YÖK Genel Kurulunun 01.07.1997 tarih ve 97.23.1660 sayılı kararı ile 10 İlahiyat Fakültesinin bünyesinde, temel amacı İlköğretim okullarındaki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersini yürütmek üzere öğretmen ihtiyacını karşılamak olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümleri açılmıştır. Bu bölümler 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren öğrenci almaya başlamış ve ilk mezunlarını 2002 yılında vermiştir. Yükseköğretim Kurulu tarafından, 11.07.1997 tarih ve 97.23.1600

sayılı karar ile İlahiyat Lisans Programından mezun olanlara, Ortaöğretim kademesindeki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersini yürütmek üzere branş öğretmeni olarak atanabilmeleri için “Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı”ndan mezun olma şartı getirilmiştir. İlahiyat Fakültesi bünyesindeki, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı ve Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı ile İlköğretim ve Ortaöğretim okullarına Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni yetiştirme süreci 2006 yılına kadar devam etmiştir. (Kaymakcan-Zengin-Yiğit 2011)

26.05.2006 tarihli YÖK Genel Kurul kararı ile Eğitim Fakülteleri bünyesinde ilk defa Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümleri açılmıştır. Bu bölümün açılması ile birlikte İlahiyat Fakültesinde bulunan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı’na öğrenci alımı durdurulmuş, hali hazırda bu programda okumakta olan öğrenciler mezun olana kadar program varlığını sürdürmüştür. Eğitim Fakülteleri kendi bünyelerindeki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümlerine 2006-2007 eğitim-öğretim yılı başından itibaren öğrenci kabul etmeye başlamış ve 2009-2010 eğitim-öğretim yılında ilk mezunlarını vermiştir. YÖK Genel Kurulunun 27.07.2010 tarihli kararı ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünün adı “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü” olarak değiştirilmiştir.

YÖK Genel Kurulunun 10.05.2012 tarihli toplantısında görüşüldükten sonra 15/05/2012 tarih ve 021144 sayılı yazısı ile Eğitim Fakültelerinde akademik faaliyetlerini yürütmekte olan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrenci ve öğretim elemanlarıyla birlikte İlahiyat Fakültelerinin bünyesine aktarılmıştır. 2013 yılında üniversite sınavına giren öğrenciler İlahiyat Fakültesini tercih ederek bu bölümde okumaya hak kazanmıştır. Son yapılan değişiklik ile İlahiyat Fakültelerine aktarılan İDKAB’üne, YÖK’ün 17.04.2014 tarihli kararı ile öğrenci alımı durdurulmuştur. Aynı karar ile hali hazırda bu bölümlerde okumakta olan öğrencilerin haklarının korunduğu belirtilerek, bölüm faaliyetlerinin devam ettirileceği ifade edilmektedir.

İDKAB’üne öğrenci alımının durdurulmasının akabinde YÖK Genel Kurulu 2014-2015 eğitim öğretim yılı için her bir İlahiyat Fakültesine 40 öğrencilik bir kontenjan tahsis etmiştir. İlahiyat Fakültelerinin 2. sınıfını bitiren ve 3. sınıfına devam edecek olan öğrencilerden talep edenlere, belirlenen kriterler çerçevesinde İDKAB’üne geçiş yapma imkânı tanınmıştır. Bu imkândan faydalanmak için A.Ü.İ.F. öğrencileri arasından hiçbir öğrenci başvuruda bulunmamıştır. Benzer bir durum birçok fakültede yaşanmıştır. Belirlenen kontenjanı hemen hiçbir fakülte dolduracak kadar müracaat almamıştır. Başvuruda bulunulmamasının nedenleri olarak; ilave olarak alınması gereken dersler sebebiyle öğrencilerin sene kaybına uğrama endişesi, bölüm mezunu olmanın atamaya dair herhangi bir önceliğinin bulunmaması, fakülte mezunu olan tüm hak sahiplerinin istedikleri üniversiteden, bedelini yatırmak sureti ile 1 veya 2 ay gibi kısa bir süre de formasyon eğitimlerini alabilmeleri görülmektedir.(75850160-301.01.01/59114 Sayılı YÖK Kararı 2014)

Buraya kadar, ülkemiz yükseköğretim sistemi içinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersini vermek üzere öğretmenler yetiştirmek maksatlı olarak yapılan faaliyetlerin kronolojik olarak özeti verilmiştir. Bu aşamadan itibaren bu faaliyetlerde uygulanan programlar ve özellikleri incelenmeye çalışılacak, olumlu ve olumsuz yönleri ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

A.1. İlahiyat Fakültesi ve DİKAB Programları

DİKAB öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerin yetiştirilmesinde uygulanan programlarla ilgili olarak ilk örneklerin Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren görülmeye başlandığı bilinmektedir. Ancak uygulamalar 1982 yılı sonrasında farklılaşmış ve yeni bir çehre kazanmıştır. Bu sebepten ötürü biz tebliğimizde 1982 sonrası uygulanan programları karşılaştıracamız.

Tablo 1 (Ev 1999)¹

1982-1983 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Uygulanmaya Başlanan Program		
Alan Bilgisi Dersleri	%53.25	127 Kredi
Genel Kültür Dersleri	%26.95	65 Kredi
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	%12.03 (3 Haftalık Uygulama)	29 kredi
Arapça	%7.46	18 Kredi
Seçmeli Dersler	%0.82	2 Kredi
Toplam	%100	241 kredi

1982 sonrası ilk uygulanan program Tablo 1’de genel dağılımları verilen programdır. Bu programın en önemli olumsuz yanı öğrenciye büyük bir yük oluşturacak oranda kredi içermesidir. Toplamda 241 kredilik bir programla muhatap olan öğrenciler için öğretmenlik meslek bilgisini ilgilendiren derslerin kredileri ise sadece 29 kredidir. Aynı zamanda programda öğretmenlik uygulaması için ayrılan 3 haftalık bir süre bulunmaktadır ki bu süre de öğrencilerin ne gözlem ne de uygulama yapmasına imkân verecek bir süre olarak görülmemektedir. Programın olumlu olarak değerlendirilebilecek yönü ise genel kültür derslerinin toplam programa oranının %26,95 gibi hayli yüksek bir orana sahip olmasıdır.

¹ Tablo1 ve Tablo2 İlahiyat Fakültesi programlarına ait iken daha sonraki tablolar DİKAB Programlarını ifade etmektedir.

Tablo 2(Ev 1999)

1991-1992 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Uygulanmaya Başlanan Program		
Alan Bilgisi Dersleri	%51.74	104 Kredi
Genel Kültür Dersleri	%10.94	22 Kredi
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	%10.44(1 Yıl Uygulama)	21 Kredi
Arapça	%5.97	12 Kredi
Seçmeli Dersler	%17.91	36 Kredi
Bitirme Tezi ve uygulama	%2.98	6 Kredi
Toplam	%100	201 Kredi

1991-1992 eğitim öğretim yılında İlahiyat Fakültesi müfredatında yapılan değişiklik ile bir takım yenilikler getirilmiştir. Programın öğrenci üzerindeki yükünün hafifletilmiş olması ilk olumlu yönüdür. Toplam kredi sayısı 241'den 201'e indirilmiştir. Öğretmenlik mesleği açısından olumlu gelişme ise 21 kredilik ÖMB Derslerinin yanına önceki programda 3 hafta ile sınırlı olan uygulamanın 1 yıla çıkarılmış olmasıdır. Aynı zamanda seçmeli derslerin oranı 0.89'dan 17.91'e çıkarılmıştır ki bu da öğrenciye ilgi duyduğu konularla alakalı, programın farklı seçenekler sunması açısından olumlu karşılanmaktadır.

Tablo 3

1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Uygulanmaya Başlanan Program		
Alan Bilgisi Dersleri	%25.83	46Kredi
Genel Kültür Dersleri	%10.10	18Kredi
Yan Alan Dersleri	%12.34	22Kredi
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	%29.77	54 Kredi
Arapça	%13.48	24 Kredi
Seçmeli Dersler	%7.86	14 Kredi
Toplam	%100	178 Kredi

Şuana kadar değerlendirdiğimiz programlar içerisinde 1998-1999 yılından itibaren İDKAB için uygulanmak üzere açıklanan program, öğretmenlik mesleğinin gerekleri açısından bakıldığında en uygun program olarak görülmektedir. Nitekim toplam kredi 178'e indirilirken toplam kredi üzerindeki alan derslerinin ağırlığı ilk defa ÖMB derslerinin oranından aşağıya çekilmiştir. ÖMB dersleri%54 oranında bir ağırlıkla programın omurgasını oluşturmaktadır. 22 kredilik Yan alan dersleri ile ÖMB ve Alan dersleri desteklenmiştir. Ancak bu program beraberinde alan bilgisi noktasında eksiklikleri olan adaylar yetiştireceği şekilde eleştiriler almıştır.(Kaymakcan-Zengin-Yiğit, 2011; Ev, 1999) Bu program, İDKAB programının 2006 yılında Eğitim Fakültelerine aktarılması sonrasında mevcut öğrencilerini mezun edene kadar yürürlükte kalmış ve son öğrencilerinin de mezun olması ile yürürlükten kalkmıştır.

2006 yılında Eğitim Fakültelerinde DİKAB adı ile kurulan yeni bölümün programı ise şu şekildedir.

Tablo 4

2006-2010 Yılları Arasında Uygulanan DİKAB Programı		
Alan Bilgisi Dersleri	%36.84	56 Kredi
Genel Kültür Dersleri	%26.31	40 Kredi
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	%23.02	35 Kredi
Arapça	%3.94	6 Kredi
Seçmeli Dersler	%9.86	15 Kredi
Toplam	%100	152 Kredi

2010 yılına kadar yürürlükte kalan Tablo 4'deki program Eğitim Bilimlerinde 2006 yılında kurulan DİKAB programıdır. Programın öğrenci üzerindeki yükünün daha öncekilerin tamamından daha az olduğu görülmektedir. ÖMB derslerinin program içerisindeki 35 kredilik payı öğretmenlik mesleği açısından olumlu karşılanmaktadır. Alan bilgisi derslerinin genel program içerisindeki oranının %36 oranında kalması eleştiri konusu olmuştur. (Kaymakcan-Zengin-Yiğit 2011) Ancak DİKAB Öğretmenleri üzerinde yapılan araştırmalar hem 1998-1999 hem de 2006-2010 tarihlerinde uygulanan programlar neticesinde meslek hayatına başlayan öğretmenlerin, programın felsefesini anlama, gereklerini yerine getirme noktasında kendilerinden önceki programlarla yetişen meslektaşlarına oranla daha başarılı bulunmaktadır.(Koç 2011)

Tablo 5

2010 Sonrası Uygulanması Talep Edilen İDKAB Programı		
Alan Bilgisi Dersleri	%33.56	49 Kredi
Genel Kültür Dersleri	%24.65	36 Kredi
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	%23.97	35 Kredi
Arapça	%5.47	8 Kredi
Seçmeli Dersler	%10.95	16 Kredi
Toplam	%100	146 Kredi

YÖK Genel Kurulunun 27.07.2010 tarihli kararı ile bölümün adı değiştirilerek Tablo 5'de özellikleri verilen programın uygulanması bir yazı ile üniversitelere bildirilmiştir. Hali hazırda İDKAB'larda uygulanan program Tablo 5'de verilen programdır. Ancak YÖK'ün tüm programlardaki seçmeli ders oranlarının genel programa oranının %25'e çıkarılmasını talep eden bir başka yazısı daha aynı dönemde üniversiteler bildirilmiştir. AÜEBF, İDKAB olarak yaptığımız bir çalışma

ile YÖK'ün bu talebi gerçekleştirilmiş ve seçmeli ders oranı %25 nispetine çıkarılmıştır. Bu sebeple Ankara Üniversitesinde hem Eğitim Bilimleri hem de İlahiyat Fakültelerindeki İDKAB'lerinin uyguladığı program Tablo 6'da verdiğimiz programdır.

Tablo 6

2010 Sonrası A.Ü. Tarafından Uygulanan İDKAB Programı		
Alan Bilgisi Dersleri	%28.76	42 Kredi
Genel Kültür Dersleri	%17.80	26 Kredi
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	%26.02	38 Kredi
Arapça	%2.73	4 Kredi
Seçmeli Dersler	%24.65	36 Kredi
Toplam	%100	146 Kredi

Tablo 6'da verilen program ile Alan, ÖMB, Seçmeli ve Genel Kültür derslerinin oranları birbirlerine büyük oranda yakınlaşmıştır. Bu programın olumlu yönü öğrencilere ilgilerine göre çok sayıda seçmeli ders alma imkanı sunmasıdır. Seçmeli ders havuzunun oluşturulmasında özellikle özel alan dersi olarak belirtilen alan ile öğretmenlik meslek bilgisini birbirine yaklaştıran derslere ağırlık verilmiştir. Küreselleşme Kültür ve Din, Güncel Dini Konular, Türk Düşünürlerinde Sosyal Değişme ve Din, Kuran'a Çağdaş Yaklaşımlar, Din Öğretiminde Çocuk Edebiyatı, Dini Ahlaki Problemlere Öğretim Yaklaşımları, Bilim Tarihi, Dinlerde Kadın, seçmeli ders havuzunda yer alan derslerden bir kısmıdır.

Sonuç

Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca DİKAB dersi ve bu dersin öğretmenlerinin yetiştirilmesi ile tecrübe yaşanmıştır. Bu tecrübenin önemli bir aşaması İlahiyat Fakültelerinde Din Eğitimi Anabilim Dalının kurulması, ikinci bir aşaması da 1997 yılından itibaren DİKAB Bölümlerinin kurulması oluşturmaktadır. 1980 yılı sonrası uygulanan programlarda ders kredileri, ders türlerinin program üzerindeki ağırlıkları değişiklikler göstermektedir. Bu programlar içerisinde, bir takım eleştiriler almış olmasına rağmen, DİKAB programları en başarılı programlar olarak değerlendirilmektedir. Son gelinen noktada ise 3. Ve 4. Sınıf düzeyinde DİKAB Bölümlerine geçecek olan öğrenciler için yeni bir programın hazırlanması gerekmektedir. Makalede önerilen program bu amaca matuf bir şekilde hazırlanmıştır. Teklif edilen program önerisinde, DİKAB programlarının ilk iki yılında alınması gereken öğretmenlik meslek bilgisi, genel kültür ve özel alan bilgisi dersleri göz önünde bulundurmamak sureti ile son iki yılın programı yeniden düzenlenmiştir. Bu şekilde, öğrencilerin DİKAB programının tamamı için ön görülen ders türlerinden istifade etmeleri sağlanmış olmaktadır.

Program Önerisi

Bu son uygulama ile birlikte önümüzde cevaplanması gereken bazı sorular oluşmaktadır. Bunlar: Önümüzdeki yıllarda YÖK benzer şekilde İlahiyat Fakültesi 3. Sınıf öğrencilerine İDKAB geçiş hakkı taniyacak mıdır? Tanır ise bunun kontenjanı kaç olacaktır? Geçiş yapmak isteyen öğrencilerde hangi şartlar aranacaktır? Geçiş yapmaları durumunda hangi dersleri veya kaç kredilik ilave ders almak durumunda kalacaklardır? Bu dört sorunun ilk üçünün cevabının geçen yıl uygulanan ile aynı olacağı varsayımı ile Müfredat ile ilgili soruya bir cevap/öneri sunulmaya çalışılacaktır. Bu cevap sunulurken, 2010 yılında yenilenen programın unsurları kabul edilmekte, öğretmen yeterlikleri noktasında da adı geçen program referans alınmaktadır.

3. ve 4. Sınıf düzeyinde bir İDKAB varlığını sürdürecektir ise bu bölümün uygulayacağı programın yeni baştan ele alınması gerekmektedir. Bu süreçte İlahiyat Fakültesi Lisans Programı ile karşılaştırmalar yapılmalı, mükerrer olabilecek alan dersleri son iki yılın programından çıkarılmalıdır. Bu çıkarılan derslerin yerine 1. ve 2. sınıfta alınması gereken ÖMB dersleri yerleştirilmeli ve bu dersler mutlaka programa eklenecek Özel Alan Dersleri ile desteklenmelidir. Programlar incelendiğinde İDKAB programının 1. ve 2. sınıfında alınamayan ÖMB ve GK derslerinin kredisinin 16 olduğu, bunun 18 kredilik GK, ÖMB ve ÖAD derslerinden oluşturulacak bir ders grubu ile desteklenmek suretiyle 34 kredi şeklinde 3. ve 4. Sınıf programının seçmeli ders kısmına ilave edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu dersler ve kredileri Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7

I-II-III-IV. Yarıyıllarda Alınamayan ÖMB Dersleri				
Sıra	Ders Türü	Ders Grubu	Ders Adı	Ulusal Kredi
1	Z	GK	Psikolojiye Giriş	2
2	Z	GK	Sosyolojiye Giriş	2
3	Z	ÖMB	Eğitim Bilimine Giriş	3
4	Z	ÖMB	Eğitim Psikolojisi	3
5	Z	ÖMB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3
6	Z	ÖMB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım	3
Zorunlu Ders Toplam				16
V-VI-VII-VIII. Yarıyıllarda İlave Edilmesi Gereken ÖMB-GK-ÖA Dersleri				Ulusal Kredi
5	S	ÖAD	Dini Ahlaki Problemlere Öğretim Yaklaşımları	2
			Din Araştırmalarında ve Öğretiminde Yöntem	
6	S	ÖAD	Çocukta Dinsel Gelişim	2
			İslam Düşüncesinde Ahlak	

7	S	ÖAD	Günümüz Kelam Problemleri	2
			Geleneksel Din Anlayışı ve Yenilikçi Hareketler	
8	S	ÖAD	Dinlerarası İlişkiler	2
9	S	GK	Etkili İletişim	2
10	S	GK	Sosyal Psikoloji	2
11	S	GK	Türk Düşünce Tarihi	2
12	S	ÖMB	Eğitim Sosyolojisi	2
13	S	ÖMB	Türk Eğitim Tarihi	2
ÖA, GK, ÖMB				18
Toplam				34

İlahiyat Fakültesinde okumakta olan bir öğrencinin **1. ve 2. Sınıflarda** almak durumunda olduğu dersler toplamda **98** kredidir. Aynı dönem için İDKAB programına devam eden bir öğrencinin alması gereken dersler toplamı ise **76** kredidir. İlk iki yıl İlahiyat Programında alınan derslerin bir kısmı İDKAB programında karşılığı olan derslerdir. Ders içerikleri de dikkate alınmak suretiyle programlar karşılaştırıldığında İDKAB'da **alınması gerektiği halde İlahiyat Programında karşılığı ol** « وبلغ رسول الله الكريم » **lisi 16** olarak karşımıza çıkmaktadır. **3. ve 4. Sınıf İDKAB** programında alınması gereken derslerin toplam kredisi ise **64** tür. Son iki yıl İDKAB programına, ilk iki yıldan alınması gereken **16** kredilik derste eklendiğinde öğrenci, **98** kredilik İlahiyat 1. ve 2. Sınıf kredileri le birlikte toplam **172 kredilik bir program ile mezun olmaktadır**. Bu durum öğrenciye İDKAB programının normal kredi yükünden 24 kredi daha fazla bir yük getirmiş olmaktadır. Bu yükün sebebi ise İlahiyat Programının ilk iki yılında alınan alan derslerinden kaynaklanmaktadır. İlahiyat programının normal kredisi, 24 seçmeli 154 zorunlu olmak üzere toplamda 178'dir. Toplam İlahiyat programı açısından düşünüldüğünde ise öğrencinin bölüm değiştirmesi kendisine bir yük getirmemektedir.

Tablo 8

BÖLÜM	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam
İLAHİYAT	52	46	42	38	178
İDKAB	42	34	36	36	148
BİRLEŞİK PROGRAM	52	46	36	36	172

Tablo 9

Birleşik Program Önerisi		
Alan Bilgisi Dersleri	%44.18	76 Kredi
Genel Kültür Dersleri	%17.44	30 Kredi
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	%23.25	40 Kredi
Arapça	%2.32	4 Kredi
Seçmeli Dersler	%10.46	18 Kredi
Özel Alan Dersleri	%2.32	4 Kredi
Toplam	%100	172 Kredi

Kaynakça

Koç, Ahmet. (2011). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Yeterlikleri. *Türkiye’de Okullarda Din Öğretimi içinde*. İstanbul: DEM Yayınları.

Ev, Halit. (1999). *Türkiye’deki Yüksek Din Öğretimi Kurumları Programlarının Öğretmen Yetiştirme Bakımından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, DEÜSBE, İzmir.

Kaymakcan, R. & Zengin, M. & Yiğit, H. (2011). Öğrencilerin Gözüyle İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümleri Üzerine Bir Araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*. 9 (22), 103-138.

Resmi Gazete, 4 Temmuz 1989 Sayı: 20215.

TC Anayasası, https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf

YÖK Genel Kurul Kararı, Sayı: 75850160-301.01.01/59114, Tarih:25/09/2014

<http://www.osym.gov.tr/belge/1-19213/2012-2013-ogretim-yili-yuksekogretim-istatistikleri.html>

Ek:

Aşağıdaki tablolar, 2007-2008 Öğretim yılından itibaren incelemeye dahil ettiğimiz programların kaç kişilik bir öğrenci kitlesini ilgilendirmekte olduğunu göstermektedir. Bu tablolarda İlahiyat, DİKAB ve İDKAB öğrencilerinin yıllara göre kayıtlı öğrenci sayıları ve verilen mezunlar gösterilmektedir. Tablo 10-Tablo 15'deki veriler ÖSYM tarafından ilan edilen resmi rakamlardan hazırlanmıştır. (<http://www.osym.gov.tr/belge/1-19213/2012-2013-ogretim-yili-yuksekogretim-istatistikleri.html>)

Tablo 10

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Başvurusu Yapabilen Programların Öğrenci Sayıları

Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları									
2012-2013 Öğretim Yılı									
Bölüm Adı	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2011-2012 Yılı Mezun Sayısı		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
İDKAB	4188	2174	2014	11539	6098	5441	470	295	175
İLAHİYAT	9813	5940	3873	37045	22479	14566	2817	1879	938
DİKAB				47	26	21	24	11	13
TOPLAM				48631			3311		

Tablo 11

Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları									
2011-2012 Öğretim Yılı									
Bölüm Adı	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2010-2011 Yılı Mezun Sayısı		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
İDKAB	3305	1839	1466	8100	4397	3703	467	270	197
İLAHİYAT	8598	5325	3273	27376	16815	10561	1285	760	525
DİKAB				71	37	34			
TOPLAM				35547			1752		

Tablo 12

Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları									
2010-2011 Öğretim Yılı									
Bölüm Adı	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2009-2010 Yılı Mezun Sayısı		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
İDKAB	2976	1414	1562	5196	2777	2419	467	263	204
İLAHİYAT	7092	4144	2948	18937	11521	7416	727	436	291
DİKAB				290	182	108	47	35	12
TOPLAM				24423			1241		

Tablo 13

Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları									
2009-2010 Öğretim Yılı									
Bölüm Adı	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2008-2009 Yılı Mezun Sayısı		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
İDKAB				42	22	20	374	253	121
İLAHİYAT	6252	3949	2303	11356	7218	4138	644	361	283
DİKAB	1120	678	442	3020	1807	1213	113	78	35

Tablo 14

Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları									
2008-2009 Öğretim Yılı									
Bölüm Adı	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2007-2008 Yılı Mezun Sayısı		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
İDKAB				418	274	144	345	248	97
İLAHİYAT	2891	1989	902	5573	3542	2031	618	361	257
DİKAB	780	484	296	2015	1206	809	80	64	16

Tablo 15

Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları									
2007-2008 Öğretim Yılı									
Bölüm Adı	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2006-2007 Yılı Mezun Sayısı		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
İDKAB				777	527	250	355	260	95
İLAHİYAT	999	647	352	3381	1935	1446	743	453	290
DİKAB	532	311	221	1323	786	537	113	83	30

Ekte verilen tablolar 2007 yılından itibaren programı alan öğrenci sayılarını göstermektedir. Bu bakımdan gerçekleştirilecek herhangi bir tasarrufun müstakbel kitlesini göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Tablolar bize son birkaç yılda ortalama kayıtlı öğrenci sayısının 10.000'den fazla bir şekilde artmakta olduğunu göstermektedir. Henüz ilan edilmemiş olan 2013-2014 verilerini de benzer bir oran ile düşünecek olursak, 60.000 civarında üniversite öğrencisini ilgilendiren bir durumdan söz etmekte olduğumuz anlaşılmaktadır. Bu verilere, bazı İlahiyat Fakültelerinde bulunan İlahiyat Lisans Tamamlama Programlarının öğrencilerini de ilave ettiğimizde rakam 10.000 daha artmaktadır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği gibi büyük bir kitleyi ilgilendiren konuda karar alırken tüm kurumların daha uzun vadeli planlarla, bilimsel verilere dayanan, ülke ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran, kaynak ve insan israfına yol açmayacak şekilde, ön çalışmalar yaparak adım atmasının yerinde olacağı kanaatindeyiz.

